

SAF ja eurole üleminek

Miks?

- 2003. aasta sügisel referendumil heaks kiidetud otsus ühineda Euroopa Liiduga tähendas ka toetust Eesti liitumisele euroalaga;
- septembris 2005 kiitis valitsus heaks riikliku plaani esimese versiooni, millega on paika pandud Eesti eurole ülemineku protsess;
- juulist 2010 on kõigil kauplejatel kohustus näidata hindu kroonides ja eurodes. Hinnad on kahes vääringus esitatud kuni 30. juunini 2011;
- 13. juulil 2010 kinnitasid Euroopa Liidu rahandusministrid ametliku kursi kroonilt eurole üleminekuks, milleks on 15,6466 krooni 1 euro eest;
- Eesti läheb eurole üle 1. jaanuaril 2011.

Kuidas?

SAF-is on eurole (edaspidi ka € või EUR) üleminek jaotatud reaks etappideks. Osad neist on põhilised, teised veidi tinglikumad, st et neid tehakse vaid vajadusel, näiteks korrigeeritakse valuutade konverteerimisel tekkida võivad kursivahed.

Kõigi nende etappide eduka kasutamise eelduseks on, et kasutusel on SAF-i versioon vähemalt 6.9.2xxx, varasemates versioonides üleminekuks loodud vahendid osaliselt või täielikult puuduvad.

1. Arvestusvaluuta valimine

Väikese sissejuhatusena tuleks öelda, et SAF-i dokumentidel on kolme tüüpi summavälju:

Lähtevaluuta ehk algdokumendi enda valuuta ja summa, sõltumata eurole üleminekust saame me alati sisestada SAF-i dokumendid meile vajalikus valuutas ja kursiga ja see ei muutu.

Baasvaluuta ja baassumma (kroonides kuni valuutade vahetamiseni ja eurodes peale valuutade vahetamist.

Arvestusvaluuta ja arvestussumma (eurodes kuni valuutade vahetamiseni ja kroonides peale valuutade vahetamist.

Dokumendil täidetakse alati lähtevaluuta ja baasvaluuta. Kui arvestusvaluuta on SAF Administraatoris valitud, täidetakse alati ka arvestusvaluuta väli.

Selle tegevuse võib teha vabalt valitud ajahetkel eurole ülemineku esimese tegevusena.

Arvestusvaluuta valimine ja tekitamine tähendab, et esialgu jääb kogu arvestus käima täpselt nii nagu seni, st kroonides aga lisaks arvutatakse kõigile vanematele ja uutele dokumentidele juurde dubleerivad summad eurodes.

1.1. Alustuseks tuleks kontrollida € olemasolu SAFi valuutade tabelis ja vajadusel lisada.

Kood	Nimetus	Kontrollkurss	Lubatav hälve %
EEK	Eesti kroon	1	0
EUR	Euro	15,6466	0
USD	USA Dollar	13	30

Kood	EUR
Nimetus	Euro
XML kood	EUR
Kontrollkurss	15,6466
Lubatav hälve %	0
Min. väärtus	0

Kuupäev	Kurss
*	...

1.2. Kontrollida Abi-Valikud (EUR valmiduse grupis) ülemineku kurssi, vajadusel tuleb need väljad täita ja OK nupuvajutusega salvestada.

SAF Valikud		
Kasutaja	Üldised Keskfond Kiirklahvid Lemmikud	
☐	Aruanded	
☐	Postitus	
☐	Telega	
☐	Import	
☐	Eksport	
☐	E-aruanne	
☒	EUR valmidus	
	EUR näitamise algus EEK arvetel	1.07.2010
	EEK üleminek EUR	1.01.2011
	EEK näitamise lõpp EUR arvetel	30.06.2011
	Kurss EEK-EUR	15,6466
	Artikkel	Eur korrigeerimine
	Konto	4999

OK Katkesta

NB! Igapäevaste tegevuste eelnevak testimiseks võiks eurole ülemineku kuupäeva testandmebaasis muuta ka varasemaks, näiteks 01.11.2010. Sellisel juhul on võimalik juba varem kontrollida programmi käitumist dokumentide tekitamistel jm tegevustel eurole üleminekul.

Võimalik, et kasutajal on juba varem mingil vajadusel tehtud ka rida lisaväljasid mõnedesse andmetabelitesse, mis oleks samuti vajalikud peale 01.01.2011 konverteerida eurodesse. Selleks, et teada, millised neist, peame me seda ise määrama. Selleks on SAF Administraatori Valikute lehel nupp „Kasutajaväljad“.

SAF 6.9 Administraator - demo _mdb (6.9.2057 (11.10.2010))

Andmebaas | Kasutajad | Navigaator | Kasutajaõigused | Andmetabelid | Valikud | Arhiveerimine | Litsents | Lisad

Olulised kuupäevad

Sulgemata finantsaasta algus: 1.01.2009 lõpp: 31.12.2009
 Järgmise finantsaasta algus: 1.01.2010 lõpp: 31.12.2010 Muuda.. Uus..
 Kirjendid: 1.01.2009 Muuda.. RP: 1.01.2009 Muuda..
 Ladu: 1.01.2009 Muuda.. Ost: 1.01.2009 Muuda.. Põhivara: 1.01.2009 Muuda..
 Arveldus: 1.01.2009 Muuda.. Müük: 1.01.2009 Muuda.. Palk: 1.01.2009 Muuda..

Valuuta konverteerimine

Vali arvestusvaluuta... Kasutajaväljad... Vaheta valuutad... Baasvaluuta EEK
 Arvestusvaluuta

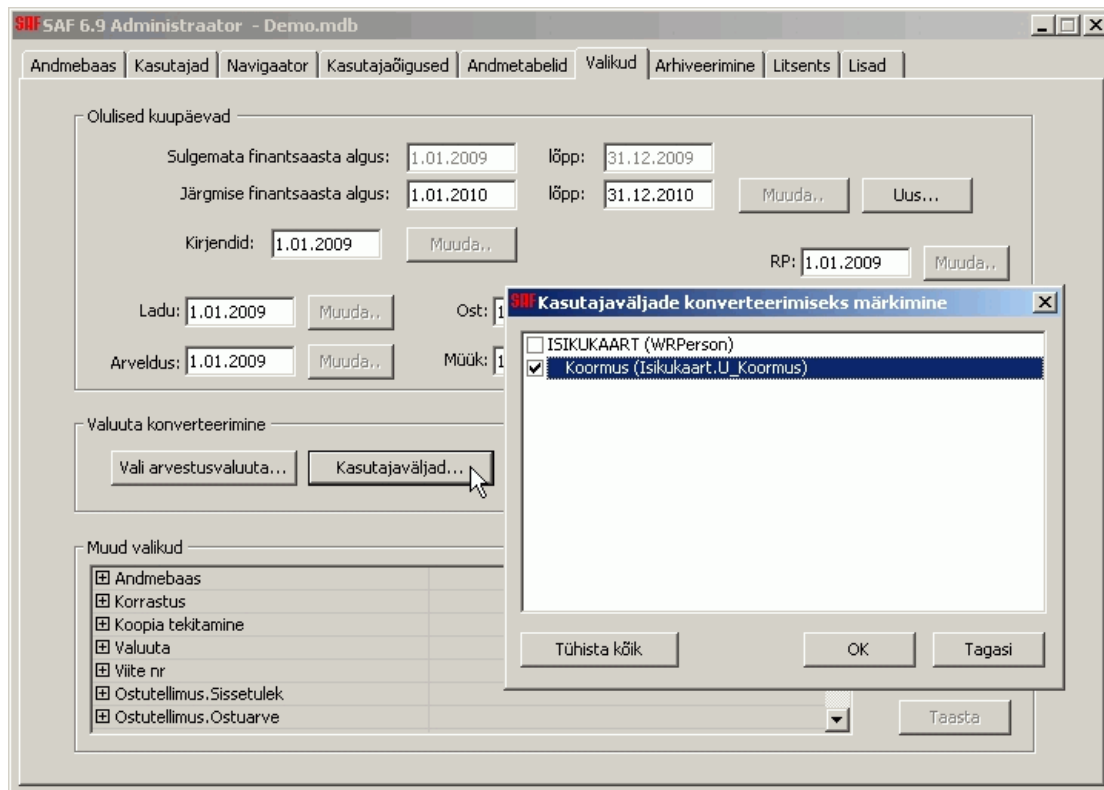
Muud valikud

☒	Andmebaas
☒	Korrastus
☒	Koopia tekitamine
☒	Valuuta
☒	Viite nr
☒	Ostutellimus.Sissetulek
☒	Ostutellimus.Ostuarve

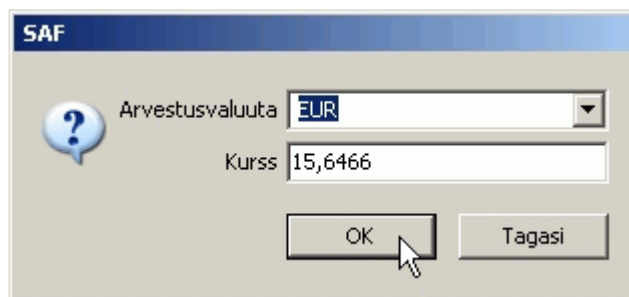
Salvesta...
Taasta

Vajadusel tuleks siin märkida 'linnukestega' need väljad, milledes sisalduvad väärtused peaks samuti arvutatama ümber eurodesse. OK nupuvajutus kinnitab valikud. Esialgu nende lisaväljade valikutega midagi ei tehta ning seni kuni valuutasid pole vahetatud (p 2), saab neid valikuid alati veel muuta.

NB! Kui soovitakse, et lisaväljadel säiliks nii kroonides summad ja lisanduksid täiendavalt ka eurosummad, siis tuleb sellistele lisaväljadele teha eelnevalt juurde samatüübilised täiendavad väljad, millede nimetuses on lõpus lisaks „REF“, näiteks kui olemas lisaväljad: Tootjahind, Pakketasu, tuleks tekitada juurde veel lisaväljad TootjahindRef ja PakketasuRef. Sellistel väljadel toimub hilisem eurosummade leidmine automaatselt ning selliseid paare ei pakuta ka järgneval pildil esitatud valikuaknasse, need konverteeritakse automaatselt. (Suur-ja väiketähed ei oma tähtsust). Sellistesse lisaväljadesse leitakse eurosummad kohe arvestusvaluuta valimise käigus (p 1.3).

1.3. Kõigile SAFi dokumentidele, kirjenditele lisatakse juurde arvestusvaluuta (EUR) ja konverteeritakse kursiga (15,6466). Seegi tegevus on kättesaadav SAF Administraatoris, Valikute lehel „Vali arvestusvaluuta“. Avanevas aknas tuleb valida EUR ja pakutakse ka välja juba vajalik kurss.

OK nupuvajutuse järel, küsitakse kasutajalt veel kinnitust, kas soovitakse arvestusvaluuta väljad väärtustada (st tekitatakse lisaks olemasolevatele kroonisummadele kõigile dokumentidele lisaks eurosummad). Sama toimub ka laosaldodes, põhivarades, reskontros, teenustes jne. Kõigile hinnakirjadele, kus seni veel valutat määratud ei olnud, määratakse selleks EEK.

Arvutamise valemid ja näide:

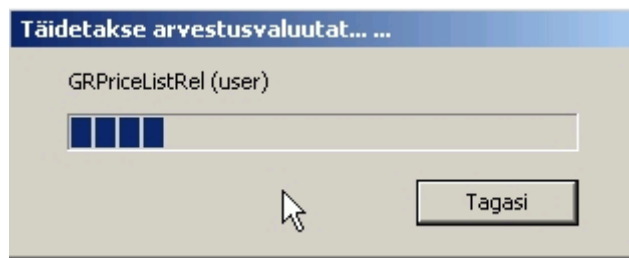
$Kurss = EEK/Dokumendi\ valuuta$ (näiteks $EEK/USD: 11,12345$)

$Arvkurs = EEK/EUR = 15,6466$;

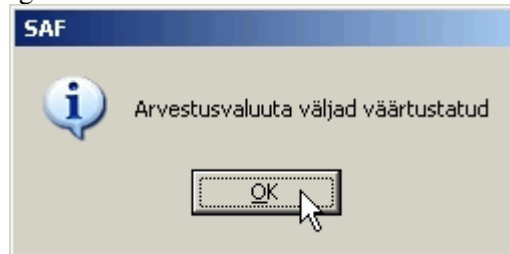
$Dok\ summa = algdokumendi\ lähtesumma$ (näiteks 10 USD);

$Baassumma(EEK) = round(Dok\ summa * Kurss), 2 = 111,23$

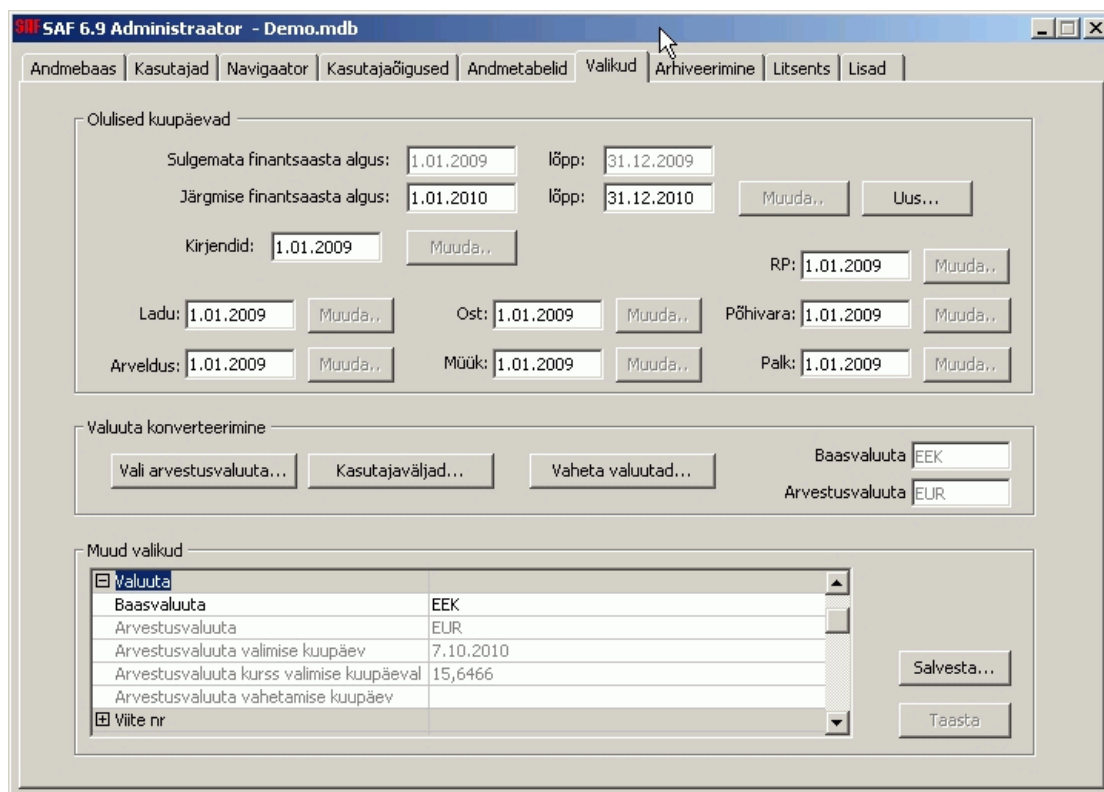
$Arvestussumma(EUR) = round(Dok\ summa * Kurss / Arvkurs, 2)$ ehk $round(10 * 11,12345 / 15,6466), 2 = 7,11\ EUR$.

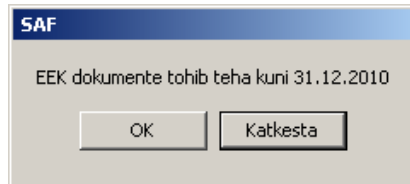
Sõltuvalt andmete hulgast võtab arvestusvaluutade leidmine natuke aega.

Peale arvestusvaluutade täitmist saame veenduda ka SAF Administraatori Valikute lehel, et Baasvaluuta ja Arvestusvaluuta väljad on nüüd mõlemad täidetud, samuti on Valikute puus Valuuta haru avamisel näha tehtud valikud ja tegevuse kuupäev. Viimane on vaid informatiivne ja ei määra edasises töös mitte vähimatki. Arvestusvaluuta valiku tegevust saab vajadusel esialgu uuesti korrata.

Peale seda tegevust pakutakse vastavalt EUR valmiduse valikutes oleva kuupäeva järgi eelnevasse perioodi dokumentidele vaikimisi kas baasvaluutat EEK või arvestusvaluutat EUR sõltuvalt sellest, kas dokument tehakse 2010 aastasse või juba 2011 (kontrollitakse dokumendi kuupäeva, tehingu kuupäev võib erineda). Kui 2011 kuupäevaga üritatakse teha EEK dokumenti, siis antakse igaks juhuks kasutajale vastavasisuline hoiatus (võib-olla ta tegi seda kogemata) aga dokumendi salvestamist ei piirata.

Näide: Dokumentide vaatamiseks lähte-, baas- ja arvestusvaluutas on menüüpunktis Vaata 3 valikut:

Lähtevaluutas ehk antud näitel siis USD, milles antud dokument on sisestatud, see valuuta ei muutu. Dokument on redigeeritav vaid lähtevaluutas.

SAF 6.9 (C:\saf60\test692\Demo.mdb) (admin)

Süsteem Tekst Vaata Andmed Dokument Programmid Abi Aken Info

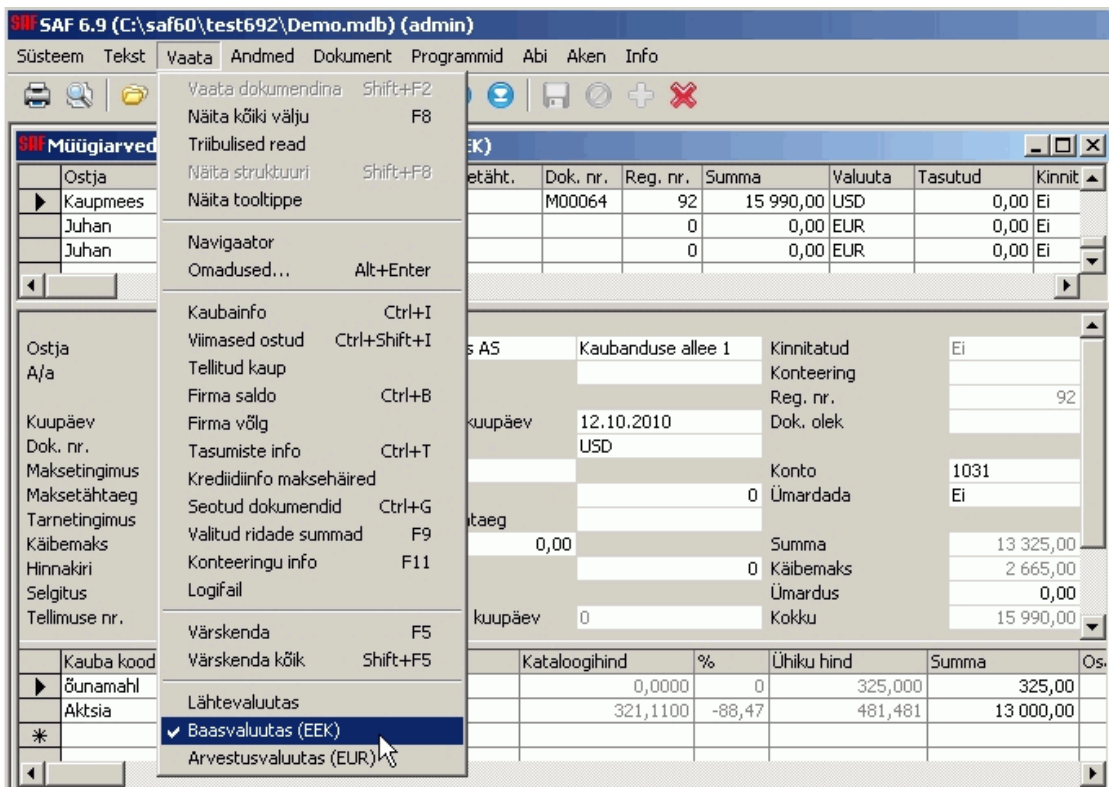
Müügiarved

Vaata dokumendina Shift+F2
 Näita kõiki välju F8
 Triibulised read
 Näita struktuuri Shift+F8
 Näita toolippe
 Navigaator
 Omadused... Alt+Enter
 Kaubainfo Ctrl+I
 Viimased ostud Ctrl+Shift+I
 Tellitud kaup
 Firma saldo Ctrl+B
 Firma võlg
 Tasumiste info Ctrl+T
 Krediidinfo maksehäired
 Seotud dokumendid Ctrl+G
 Valitud ridade summad F9
 Konteeringu info F11
 Logifail
 Värskenda F5
 Värskenda kõik Shift+F5
 ✓ Lähtevaluutas
 Baasvaluutas (EEK)
 Arvestusvaluutas (EUR)

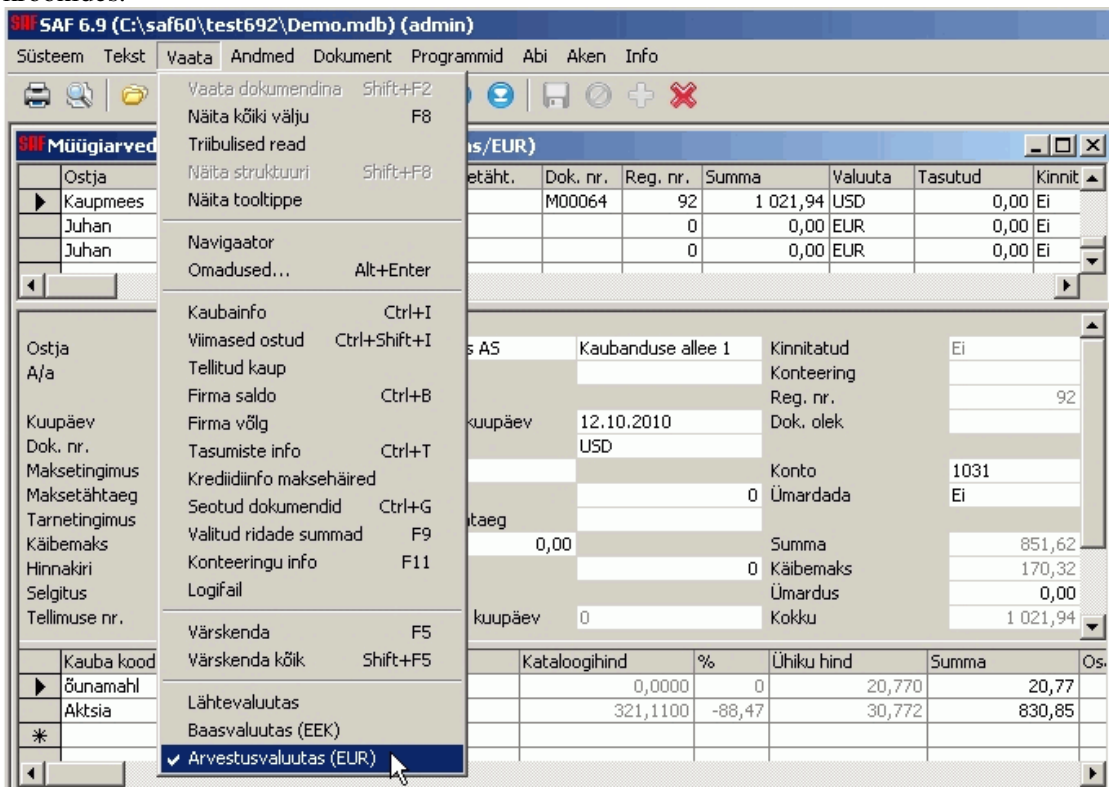
etäht.	Dok. nr.	Reg. nr.	Summa	Valuuta	Tasutud	Kinnit
	M00064	92	1 230,00	USD	0,00	Ei
		0	0,00	EUR	0,00	Ei
		0	0,00	EUR	0,00	Ei

Kataloogihind	%	Ühiku hind	Summa	Os.
0,0000	0	25,000	25,00	
321,1100	-88,47	37,037	1 000,00	

Baasvaluutas ehk enne valuutade vahetamist siis kroonides, peale valuutade vahetamist (vt p 2) eurodes.

Arvestusvaluutas ehk peale arvestusvaluuta valikut eurodes, peale valuutade vahetamist kroonides.

Mugavamaks toimetamiseks võib need 3 menüüvalikut soovi korral lisada ka nõ lemmikuteks, mis toob nad kiireks kasutamiseks ekraani ülaservas nupureale. Vt Abi – Valikud – Lemmikud.

Ka erinevate aruannete arvutamisel ja trükkimisel saame samade menüüvalikutega

määrata, kas soovime tulemusi ekraanile ja trükisele eurodes või kroonides. Aruannete ekraanil lähtevaluuta valimine annab trükisele tulemused baasvaluutas.

2. Valuutade vahetus (Baasvaluuta ←→ Arvestusvaluuta)

Eurole ülemineku teine etapp, baas ja arvestusvaluuta omavaheline vahetus peaks toimuma **alles siis**, kui detsembri palga arvestuse tekitamised ja detsembris välja makstavad kinnipidamised on tehtud ja detsembri eest ka teenuse arvete tekitamine on tehtud. Eelnevalt tuleks veel ka üle kontrollida kasutajaväljade valikud (räägitud juba eespool p1). Protsessi käivitamiseks on SAF Administraatoris Valikute lehel nupp „Vaheta valuutad“. Eelnevalt peab olema tehtud värsked varukoopia, muidu tegevusega jätkata ei lubata.

SAF 6.9 Administraator - Demo.mdb

Andmebaas | Kasutajad | Navigaator | Kasutajaõigused | Andmetabelid | Valikud | Arhiveerimine | Litsents | Lisad

Olulised kuupäevad

Sulgemata finantsaasta algus: 1.01.2009 lõpp: 31.12.2009
Järgmise finantsaasta algus: 1.01.2010 lõpp: 31.12.2010 Muuda.. Uus..
Kirjendid: 1.01.2009 Muuda..
RP: 1.01.2009 Muuda..
Ladu: 1.01.2009 Muuda.. Ost: 1.01.2009 Muuda.. Põhivara: 1.01.2009 Muuda..
Arveldus: 1.01.2009 Muuda.. Müük: 1.01.2009 Muuda.. Palk: 1.01.2009 Muuda..

Valuuta konverteerimine

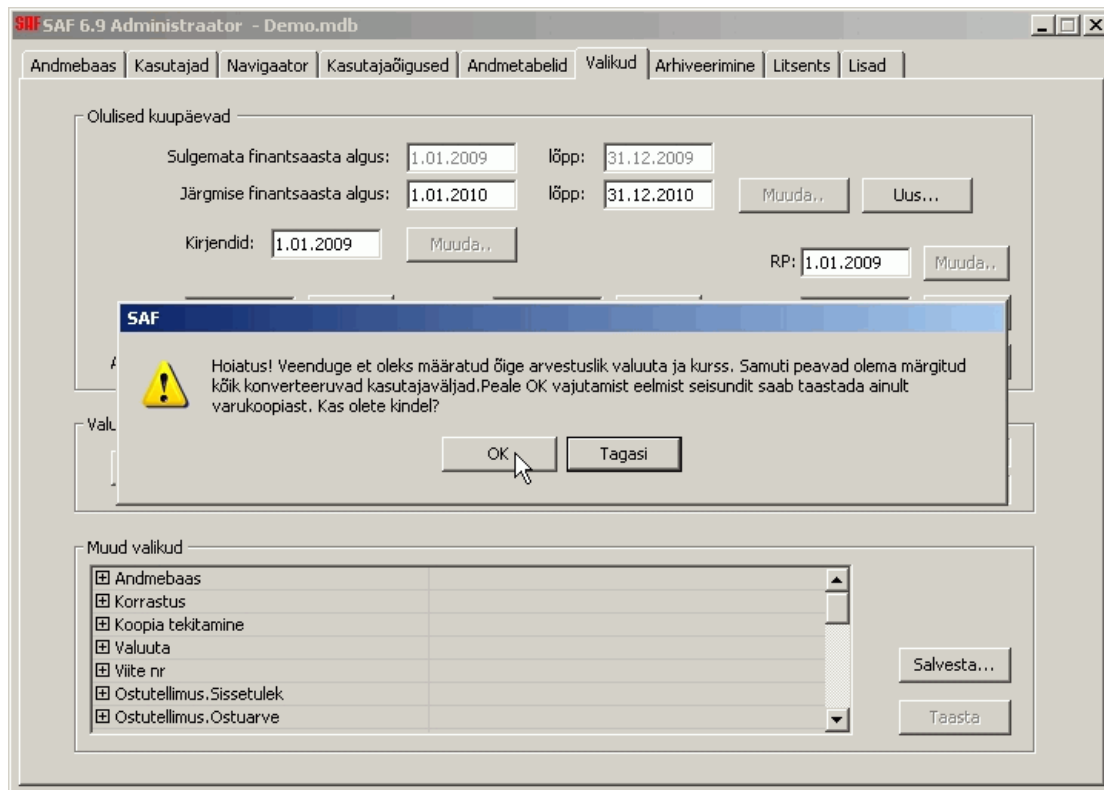
Vali arvestusvaluuta... Kasutajaväljad... Vaheta valuutad...
Baasvaluuta EEK
Arvestusvaluuta EUR

Muud valikud

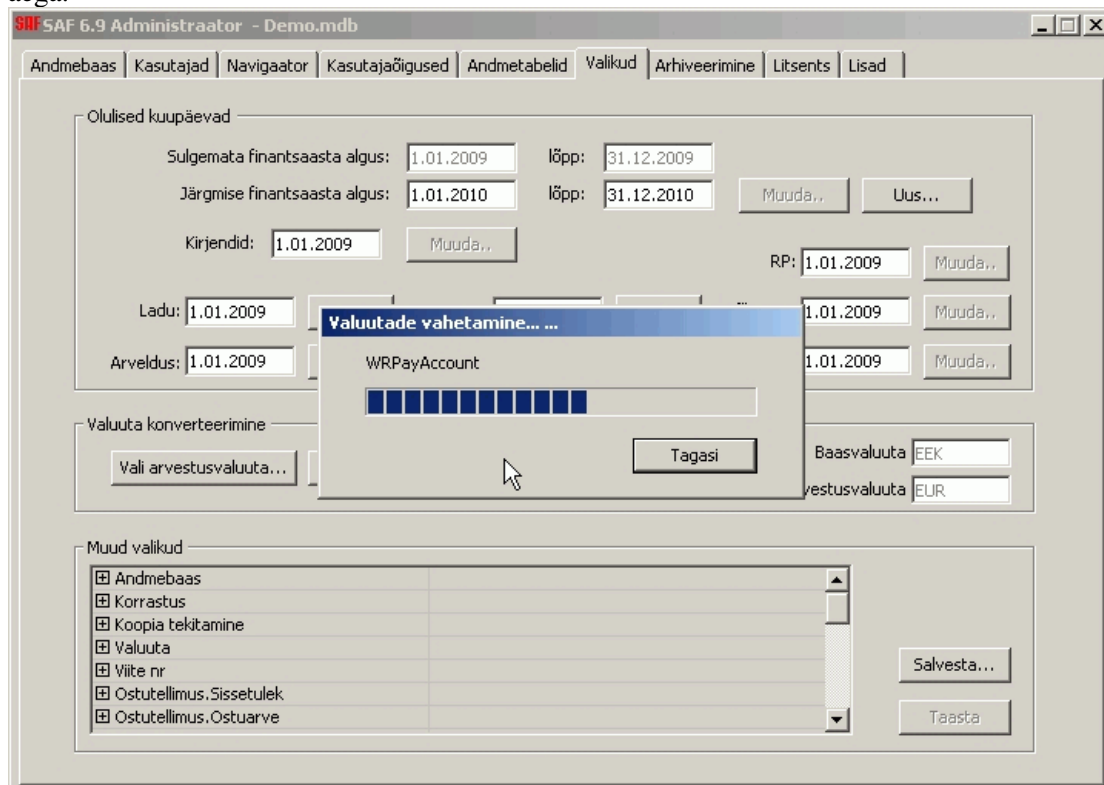
☒	Andmebaas
☒	Korrastus
☒	Koopia tekitamine
☒	Valuuta
☒	Viite nr
☒	Ostutellimus.Sissetulek
☒	Ostutellimus.Ostuarve

Salvesta...
Taasta

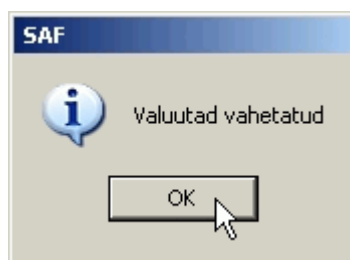
Kasutajalt küsitakse jätkamiseks täiendavalt kinnitust:

OK vastuse korral valuutade vahetus käivitub, sõltuvalt andmete hulgast võtab see natuke aega.

Vahetuse lõppedes tuuakse ekraanile vastav teade:

Peale seda võime Valikute ekraanilt veenduda, et baasvaluutaks on nüüd EUR ja arvestusvaluuta on EEK, st tavapärase dokumentide tegemine hakkab toimuma eurodes ja paralleelselt salvestatakse taustal ka veel kroonisummasid, seda nii aruandluse kui ka hindade paralleelse esitamise tarbeks.

The screenshot shows the 'Valikud' (Options) window in the SAF 6.9 Administrator. The 'Valuuta konverteerimine' (Currency conversion) section is active, showing the following settings:

- Olulised kuupäevad** (Important dates):
 - Sulgemata finantsaasta algus: 1.01.2009, lõpp: 31.12.2009
 - Järgmise finantsaasta algus: 1.01.2010, lõpp: 31.12.2010
 - Kirjendid: 1.01.2009
 - RP: 1.01.2009
 - Ladu: 1.01.2009
 - Ost: 1.01.2009
 - Põhivara: 1.01.2009
 - Arveldus: 1.01.2009
 - Müük: 1.01.2009
 - Palk: 1.01.2009
- Valuuta konverteerimine** (Currency conversion):
 - Vali arvestusvaluuta... (Selected)
 - Kasutajaväljad... (Selected)
 - Vaheta valuutad... (Selected)
 - Baasvaluuta: EUR
 - Arvestusvaluuta: EEK
- Muud valikud** (Other options):

Valuuta	
Baasvaluuta	EUR
Arvestusvaluuta	EEK
Arvestusvaluuta valimise kuupäev	7.10.2010
Arvestusvaluuta kurss valimise kuupäeval	15,6466
Arvestusvaluuta vahetamise kuupäev	7.10.2010

Selle vahetuse käigus tehakse täiendavalt veel:

- konverteeritakse €-desse firma krediidilimiit;
- konverteeritakse €-desse artikli viimane ostuhind ja omahind ning jooksev omahind (sql-is);
- teenuste lepingutel, kui valuutaks oli EEK, muudetakse see EUR ja sellisel juhul arvutatakse ümber ka ridade summad;
- teenuste gruppides arvutatakse summad eurodeks;
- palga liigid; isikukaardi tariif arvestus, kinnipidamine;
- kasutaja lisaväljade konverteerimine;
- vahetatakse valuutade tabelis kursid.

SAF Administraatori valuuta valikutesse läheb valuutade vahetamise hetk kirja ja seda tegevust teist korda korrata ei saa! Vajadusel on abiks varukoopiast taastamine.

Järgnevana kirjeldatud tegevused on üldiselt peale arvestusvaluuta tekitamist (p 1) või ka peale valuutade vahetamist (p 2) toimuvad abitegevused, nagu võimalike kursivahede korrigeerimised jne. Mõnede tegevuste järjekord pole siinkohal eriti oluline, st pole vahet, kas enne kontrollime lao saldod, siis põhivara ja reskontro omad või vastupidi.

Alustuseks väike selgitus, miks üldse peaks veel midagi eraldi korrigeerima, arvutame kroonisummad lihtsalt euro kursiga läbi, saame summad eurodes ja korras? Vaatame järgmist lihtsat näidet:

Oletame, et meil on laos mingit kaupa X kokku 10.- kr väärtuses a 1 kr tk, aasta jooksul oleme teinud rea müüke ning realiseerinud neist 5 tk kogusummas 5 kr, igal müügil oli hind 1 kr ehk $1/15,6466 = \text{€}0,06$. Kokku on seda kaupa siis müüdud $5 * 0,06 = \text{€}0,30$ väärtuses. Laojääk on meil nüüd järel veel 5 kr = $\text{€}0,32$ ja juba ongi tekkinud arvutuses $\text{€}0,02$ erinevus.

NB! Enne järgnevate korrigeerivate tegevuste juurde asumist tuleks veenduda, et valikutes (menüüpunkt Abi-Valikud) oleks Aruanded grupi valik „Peida baasvaluuta 0 read“ = Ei.

A. Laosaldode korrigeerimine

Selle tegevuse võiks ära peale punkti 2 (kindlasti enne tegevust B).

Arvestusvaluuta leidmisega võisid laosaldosse tekkida juhud, kus kogus ja baasvaluuta (EEK) on 0, kuid arvestusvaluuta (€) ei ole 0 või peale punkti 2 vastupidi. See on jälgitav lao inventuuri aruandelt, kui valida aruande arvutamisel päisest „Arvestada ainult 0 koguseid“ = Jah ning väljaarvutatud aruandel olles vahetada Vaata menüüst baas ja arvestusvaluuta vahel. Näites on parema jälgitavuse huvides määratud ka ladu ja artikkel, üldjuhul pole see vajalik.

Kroonides summa 0:

Kauba kood	Nimetus	Ühik	Kogus laos	Reserv.	Eelreserv.	Kogus kokku	Ühiku hind	Summa	Ladu	Pe
▶ Libe muda	Libe muda	L	0	0	0	0	0,000	0,00	Materjaliladu	
*										

Eurodes (€-0,12):

Inventuur (Arvestusvaluutas/EUR)

Kuup. lõpp: 11.10.2010

Ladude grupid: Materjaliladu

Laod: Libe muda

Kaubagrupi kategooria: Ei

Kaubagrupid: Ei

Kaubad: Ei

Hankijad: Ei

Arvestada partisiid: Ei

Kriitiline kogus: Ei

Näidata 0 koguseid: Jah

Arvestada ainult 0 koguseid: Ei

Laod kokku: Jah

Dokumendid: Ei

Reserveeringud: Ei

Eelreserveeringud: Ei

Arvestada tellimusi: Ei

Kauba kood	Nimetus	Ühik	Kogus laos	Reserv.	Eelreserv.	Kogus kokku	Ühiku hind	Summa	Ladu	P
Libe muda	Libe muda	L	0	0	0	0	0,000	-0,12	Materjaliladu	

Kasutaja saab selle „vea“ kõrvaldamiseks tekitada omahinna korrigeerimise dokumendi, millega korrigeeritakse 0 read. Selleks on omahinna korrigeerimise dokumendi päises (vaikimisi peidetud) parameeter "Arvesta ainult 0 koguseid". Hinnainventuuri ridade tekitamisel (Dokumendi menüüst Tekita hinnainventuur) lisatakse sellised read dokumendile ja nii krooni kui eurosummad kantakse 0-ks.

Omahinna korrigeerimine (Baasvaluutas/EEK)

Kuupäev	Dok. nr.	Reg. nr.	Summa	Kinnit.	Konteering	Dok. olek
28.02.2007	HI00006		6	-317 613,11	Jah	Konteeritud
30.03.2007	HI00007		7	-369 664,79	Jah	Konteeritud
11.10.2010	HI00019		19	0,00	Ei	

Kuupäev: 11.10.2010

Ümberhindamise kuup. algus: 11.10.2010

Dok. nr.: HI00019

Arvestada ainult 0 koguseid: Jah

Konteering: 19

Hinnainventuuri tüüp: Hinnainventuur

Ladu: Materjaliladu

Artiklid: Libe muda

Summa: 0,00

Ladu	Ladu nim.	Kauba kood	Kauba nimetus	Summa
Materjaliladu	Materjaliladu	Libe muda	Libe muda	0,00

Eurodes:

Omahinna korrigeerimine (Arvestusvaluutas/EUR)

Kuupäev	Dok. nr.	Reg. nr.	Summa	Kinnit.	Konteering	Dok. olek
28.02.2007	HI00006		6	-317 613,11	Jah	Konteeritud
30.03.2007	HI00007		7	-369 664,79	Jah	Konteeritud
11.10.2010	HI00019		19	0,00	Ei	

Kuupäev: 11.10.2010

Ümberhindamise kuup. algus: 11.10.2010

Dok. nr.: HI00019

Arvestada ainult 0 koguseid: Jah

Konteering: 19

Hinnainventuuri tüüp: Hinnainventuur

Ladu: Materjaliladu

Artiklid: Libe muda

Summa: -0,12

Ladu	Ladu nim.	Kauba kood	Kauba nimetus	Summa
Materjaliladu	Materjaliladu	Libe muda	Libe muda	-0,12

Kui peale sellise dokumendi tekitamist arvutada inventuur uuesti, siis on nii eurodes kui kroonides seal summa 0.

B. Analüütika võrdlemine pearaamatuga

Seda võib teha millal iganes enne aasta sulgemist, peale punkti 1. Võimalikud erinevused pearaamatus olevate lausendite ja algdokumentide vahel tekivad seetõttu, et lausendite tekitamisel sageli algdokumentide ridu koondatakse või on algdokument olnud erinevas valuutas ja seetõttu tekivad erinevused ka summade ümardamisel. Võimalike erinevuste vähendamiseks oleks soovitatav peale arvestusvaluuta määramist ja enne analüütika võrdlemist pearaamatuga konteerida uuesti avatud raamatupidamisperioodi dokumendid. Võrreldakse pearaamatus asuvat konto saldoandmikku, mis eelnevalt peab olema välja arvatud koos sobiva analüütikaga, vastava mooduli aruandega (lao inventuur, põhivara inventuur, esitatud arvete aruanne) ning vajadusel tekitatakse korrigeeriv raamatupidamisorder, mis kaotab vahed pearaamatus. Lao võrdluse jaoks on saldoandmikus olulised andmed: ladu, artikkel, kogus. Põhivara kontodel on olulised: artikkel, kogus, vajadusel st kui on kasutusel ka teostaja, osakond ja projekt. Reskontro (arvelduste) võrdlemise jaoks on oluline analüütika firmade lõikes. Seda tegevust saab teha ka käsitsi tavalise raamatupidamisorderi EEK dokumendina, kus EEK summa 0 ja baasvaluuta (EUR) summa on tekkinud vahe. Õige oleks võrrelda vahesid nii kroonides kui ka eurodes, st arvutades inventuurid ja saldoandmiku ühtmoodi välja nii baasvaluutas kui ka arvestusvaluutas, kummalgi juhul erinevusi olla ei tohi.

Kursivahede korrigeerimine kontode saldoandmikus

Enne kui asuda arvestusmoodulite ja pearaamatu võrdlusele ja vajadusel korrigeerimisele tuleks veenduda, et pearaamatus ehk lausendites oleks eurode ja kroonide omavaheline kurss õige.

1. Arvutatakse välja kontode saldoandmiku aruanne. Võimalike vahede esiletoomiseks on kontode saldoandmiku aruandel olemas trükis: „Konto_Saldo_Pikk_Valuutadega“, kus on välja toodud kroonidest eurode arvutamisel tekkinud vahed ehk siis vahed, mille võrra tegelik arvestusvaluuta summa erineb summast, mis saadakse baasumma jagamisel eurole ülemineku kursiga.
2. Tekitatakse uus raamatupidamisorderi päis ning salvestatakse see. Suletud perioodi saldode korrigeerimiseks saab teha „Suletud perioodi parandused“ dokumendi.
3. Menüüvalik raamatupidamisorderil „Dokument – Lisa kursivahe read saldoandmikust,“ lisab orderile read, mis tasandavad kursivahe erinevused.

Lao võrdlemine pearaamatuga

1. Arvutatakse välja lao inventuuri aruanne koos valikuga „Arvestada ainult 0 koguseid“=Ei. Alljärgnev näide on ülevaatlikkuse huvides tehtud jällegi vaid ühe artikliga.

Eurodes:

Inventuur (Arvestusvaluutas/EUR)

Kuup. lõpp: 11.10.2010

Ladude grupid: []

Laod: []

Kaubagrupi kategooria: []

Kaubagrupid: []

Kaubad: õunamahl

Hankijad: []

Arvestada partiisid: Ei

Kriitiline kogus: []

Näidata 0 koguseid: Ei

Arvestada ainult 0 koguseid: Ei

Laod kokku: Ei

Dokumendid: Jah

Reserveeringud: Ei

Eelreserveeringud: Ei

Arvestada tellimusi: Ei

Kauba kood	Nimetus	Ühik	Kogus laos	Reserv.	Eelreserv.	Kogus kokku	Ühiku hind	Summa	Ladu	P
õunamahl	õunamahl	L	100	0	0	100	0,640	63,91	Materjaliladu	

2. Arvutatakse samamoodi välja pearaamatu konto saldode aruanne sama ajahetkega ja niimoodi, et artiklid ja ladu oleksid nähtavad.

Kontode saldoandmik (Arvestusvaluutas/EUR)

Kuup. lõpp: 11.10.2010

Kontod: 1071

Firmad: []

Osakonnad: []

Laod: []

Projektid: []

Teostajad: []

Artiklid: õunamahl

Käibemaksud: []

Konto tüüp: art

Kontode grupp: []

Firmade grupp: []

Osakondade grupp: []

Ladude grupp: []

Projektide grupp: []

Teostajate grupp: []

Artiklite grupp: []

DEEBETSUMMA: 63,96

KREEDITSUMMA: 0,00

Konto	Nimetus	Deebetsaldo	Kreeditsaldo	Firma	Osakond	Ladu
1071	Tooraine ja materjal	63,96	0,00			Materjaliladu

3. Lao inventuuri aruandel on olemas trükis: „LaoseisLühikeSaldoandmikVahed“, kust on näha erinevused lao ja konto saldoandmiku andmetes.

Inventuur (Arvestusvaluutas/EUR)

trükkid: 11.10.2010 11:00:55

Laoseis ladude lõikes seisuga: 11.10.2010

Dokumendid: Jah

Reserveeringud: Ei

Eelreserveeringud: Ei

Arvestada tellimusi: Ei

Kood	Nimetus	Saldoandmik	Laoseis	Vahe
Materjaliladu				
õunamahl	õunamahl	63.96	63.91	0.05
Laos kokku		63.96	63.91	0.05
Aruanne kokku		63.96	63.91	0.05

4. Tekitatakse uus raamatupidamisorderi päis eurodes ning salvestatakse see.
5. menüüvalik „Dokument – Tekita lao erinevuste read“ lisab orderile read, mis tasandavad pearaamatu erinevused võrreldes lao inventuuriga. Antud näites siis vähendatakse pearaamatus artikli laosaldot €0,05 võrra.

Raamatupidamisorderid [EUR 15,64660] (Arvestusvaluutas/EUR)												
Kuupäev	Dok. nr.	Reg. nr.	Summa	Kinnit.	Konteering	Dok. olek						
04.10.2010			0	0,00	Ei	Viga dok. salvestamisel						
04.10.2010	RO00038		40	0,00	Ei							
11.10.2010	RO00040		42	0,12	Ei	Konteeritud						
11.10.2010	RO00046		48	0,05	Ei	Konteeritud						
▶ 11.10.2010	RO00047		49	-0,05	Ei							

Kuupäev	<input type="text" value="11.10.2010"/>	Kinnitatud	<input type="text" value="Ei"/>
Dok. nr.	<input type="text" value="RO00047"/>	Konteering	<input type="text"/>
Ladu	<input type="text"/>	Reg. nr.	<input type="text" value="49"/>
		Dok. olek	<input type="text"/>
		Summa kokku	<input type="text" value="-0,05"/>

Deebet	DB firma	DB osak.	DB ladu	DB ladu	DB proj.	Kreedit	KR firma	KR osak.	KR ladu	Artikkel	Käibel	Summa	Kogus
▶ 1071			Materjaliladu	Materj:		4999				õunamahl		-0,05	0
*													

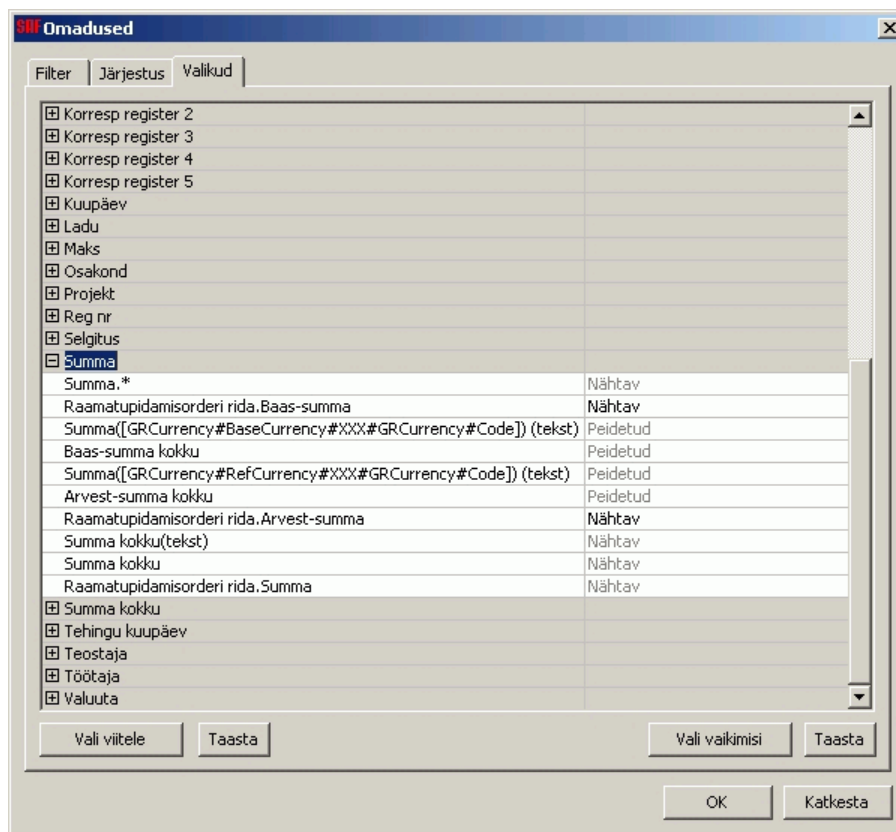
Sama dokumendi vaatamisel kroonides on summa 0, kuna erinevus oli tekkinud vaid eurodes.

Raamatupidamisorderid [EUR 15,64660] (Baasvaluutas/EEK)												
Kuupäev	Dok. nr.	Reg. nr.	Summa	Kinnit.	Konteering	Dok. olek						
04.10.2010			0	0,00	Ei	Viga dok. salvestamisel						
04.10.2010	RO00038		40	0,10	Ei							
11.10.2010	RO00040		42	2,00	Ei	Konteeritud						
11.10.2010	RO00046		48	0,00	Ei	Konteeritud						
▶ 11.10.2010	RO00047		49	0,00	Ei							

Kuupäev	<input type="text" value="11.10.2010"/>	Kinnitatud	<input type="text" value="Ei"/>
Dok. nr.	<input type="text" value="RO00047"/>	Konteering	<input type="text"/>
Ladu	<input type="text"/>	Reg. nr.	<input type="text" value="49"/>
		Dok. olek	<input type="text"/>
		Summa kokku	<input type="text" value="0,00"/>

Deebet	DB firma	DB osak.	DB ladu	DB ladu	DB proj.	Kreedit	KR firma	KR osak.	KR ladu	Artikkel	Käibel	Summa	Kogus
▶ 1071			Materjaliladu	Materj:		4999				õunamahl		0,00	0
*													

NB! Raamatupidamisorderi mugavamaks jälgimiseks siinkohal ja edaspidi oleks kasulik siin korraga nähtavaks teha nii dokumendi-, arvestus- kui baasvaluutat.

Sellisel juhul on nii euro kui kroonisummad korraga jälgitavad ja ei pea vaatamisel menüüst baas- ja arvestusvaluuta vahel ümber lülitama:

Kuupäev	Dok. nr.	Reg. nr.	Summa	Kinnit.	Konteering	Dok. olek
04.10.2010		0	0,00	Ei	Viga dok. salvestamisel	
04.10.2010	RO00038	40	0,00	Ei		
11.10.2010	RO00040	42	2,00	Ei	Konteeritud	
11.10.2010	RO00046	48	0,05	Ei	Konteeritud	
11.10.2010	RO00047	50	-0,05	Ei		

Kuupäev	11.10.2010	Kinnitatud	Ei
Dok. nr.	RO00047	Konteering	
Ladu		Reg. nr.	50
		Dok. olek	
		Summa kokku	-0,05

Deebet	DB firm	DB osak	DB ladu	DB pro	Kreedit	KR firma	KR osak.	KR ladu	KR pro	Teostaja	Artikkel	Käibemaks	Summa	Summa (EEK)	Summa (EUR)	Kogus
1071			Materjal		4999						Õunamah		-0,05	0,00	-0,05	0
*																

Põhivara võrdlemine pearaamatuga

1. Arvutatakse välja põhivara inventuuri aruanne
2. Arvutatakse välja pearaamatu konto saldode aruanne sama ajahetkega ja niimoodi, et artiklid, teostajad, osakonnad, projektid, kogused oleksid nähtavad. Põhivara kontod peavad olema kirjeldatud kui aktiva tüüpi, ka põhivara kulum.
3. Tekitatakse uus raamatupidamisorderi päis ning salvestatakse see.
4. menüüvalik „Dokument – Tekita põhivara erinevuste read“ lisab orderile read, mis tasandavad pearaamatu erinevused võrreldes põhivara inventuuriga.

Reskontro võrdlemine pearaamatuga

Eraldi tuleks jälgida deebitore ja kreditore, (tuleks arvesse võtta ka võimalust, kus sama firma võib olla nii deebitor kui kreditor).

1. Arvutatakse välja esitatud arvete aruanne, siinjuures tuleks tähele panna, et esitatud arvete aruande tulemuse ridadesse leitakse kontod vaid juhul, kui ka aruande päises olevates tingimustes on konto(d) või kontogrupp valitud. Esitatud arvete aruandes peab tehingu kuupäevade periood olema määratud selliselt, et andmed oleksid pearaamatu konto saldodega võrreldavad.
2. Arvutatakse välja pearaamatu konto saldode aruanne sama ajahetkega ja niimoodi, et firmad oleksid nähtavad.
3. Esitatud arvete aruandel on olemas trükis „DKArveldusedSaldoandmikVahed“, millelt on tekkivad erinevused jälgitavad.
4. Tekitatakse uus raamatupidamisorderi päis ning salvestatakse see.
5. Menüüvalik „Dokument – Tekita reskontro erinevuste read“ lisab orderile read, mis tasandavad pearaamatu erinevused võrreldes esitatud arvete aruandel leitud firmade saldodega.

C. Muud tegevused

Peaks tegema kohe peale valuutade vahetamist (p 2).

1. Vajalik on tekitada uued arveldusarved (kiirklahv firma arveldusarve real: <Ctrl>+<Enter>). Seisuga 01.01.2011 võtta üles panga/kassa saldod uutele arveldusarvetele st. kanda vana arveldusarve maha ja teha sissetulek uuele arvele. Vana arveldusarve tuleb panna mitteaktiivseks ja mitte vaikimisi.
2. Muuta palga ja arvestusliikide juures minimaalsed ühikud 1 asemel 0.01 ja veenduda, et kinnipidamisliikide ekraanil on uue tulumaksu miinimumi rida 144 EUR algusega 01.01.2011.
3. Soovitav oleks valuutade vahetamist (p 2) mitte enne teha, kui eelmisel aastal arvutatud palgad on jaanuaris ka juba välja makstud. Enne valuutade vahetamist (p 2), kui jaanuaris 2011 makstakse välja veel eelmisel aastal arvutatud palkasid, peab sellel uuel tulumaksu miinimumi real olema summa $144 * 15,6466 = 2253,11$. Kui vanasse aastasse tekitatakse kinnipidamisliike juurde, tuleb vajadusel korrigeerida ka miinimumi summat või teha selleks uued eraldi liigid. Isikukaartidel peaks kinnipidamistes tulumaksu liikidel määrama alguskuupäevaks 01.01.2011 (ei tohiks jääda tühjaks).

D. Muude kontode korrigeerimine, millel mõni EEK analüütika on nulliks läinud, kuid EUR üleval

Seda võib teha millal iganes enne aasta sulgemist, kuid alles peale arvestusvaluuta määramist (p 1).

Suletud perioodi korrigeerimiseks on SAF Navigaatori Raamatupidamise kaustas viide ekraanile, "Suletud perioodi parandamine", avatud perioodi tarbeks tuleks kasutada tavalist raamatupidamisorderit. Soovi korral tehakse kanne iga finantsaasta lõpuga või vähemalt seisudega 31.12.2009 ja 31.12.2010 (esimene vajalik selle pärast, et saaks 2011 kasumiaruandesse 2010 õigeid käibeid EURis). Hea oleks kanda kulukontod (ja vajadusel muud sh ka kasumi konto) kontod vahekontole 31.12.2009 ja näiteks 01.01.2010 teha raamatupidamiskanded vahekontolt muude äritulude kontole. Koos sellega tekivad ka kasumiaruande jaoks vajalikud käibed 2010 aastasse.

Tegevus „Lisa nullised read saldoandmikust“ käivitatakse suletud perioodi parandamise või raamatupidamisorderi ekraanilt ja eelnevalt peab olema välja arvatud vastava hetke saldoandmik. Kui tegevust tehakse peale punkti 2, siis tuleb saldoandmik välja arvutada arvestusvaluutas. Raamatupidamisorderile kantakse saldoandmikust kõik 0 read vastasmärgiga, vastaspoole konto ning artikkel võetakse EUR valikutest.

Nagu eespool öeldud, kaotatakse avatud perioodis olevad vahed arvestus- ja baasvaluuta vahel sama tegevusega tavalisest raamatupidamise orderist.

E. Arhiiv

Arhiiviga peab läbi tegema samasuguse tsükli va punktid A, B ja D.

Kui dokumentide kustutamist põhiandmebaasis tehtud ei ole, siis piisab vaid uue arhiivi tekitamisest.

F. Hinnakirjad

Hinnakirjade uuendamiseks on mitmed erinevad võimalused. Need ei sõltu eelnevatest tegevustest aga uued hinnakirjad tuleb teha enne, kui tahetakse eurodesse konverteerituna hinda kasutada. Meeldetuletuseks: Valikutes (Dokument - Konverteeri hinnakirja hind) on Jah/Ei määranguna kirjas, kas juhul, kui hinnakirjal kirjas olev valuuta erineb dokumendil kasutatust, konverteeritakse hinnad samasse vääringusse nagu on dokumendil või mitte. Kui valitud on „Jah“, siis sellisel juhul hinnakirju esialgu muuta vaja ei olegi ning SAF konverteerib kroonides kirjapandud hinnakirjast hinnad automaatselt ka eurodes koostatavatele dokumentidele.

Olemasoleva hinnakirja summade ülekirjutamine

Hinnakirja tegeliku muutmise lihtsaim võimalus on olemasolevad hinnad sobival hetkel uutega lihtsalt asendada. Selleks on hinnakirja ekraanil menüüvalik Dokument – Uus hinnakiri.

The screenshot shows the 'Hinnakirjad' application window. At the top, there is a table with columns: Kood, Nimetus, Baashinnakiri, Kehtivuse algus, Kehtivuse lõpp, and Valuuta. Below this, there is a larger table with columns: Kood, Nimetus, Põhinhinnakiri, XML kood, Põhinhinnakiri, and Koguseline allahindlus. A dialog box titled 'Uus hinnakiri' is open in the foreground, containing fields for Kood (set to Põhinhinnakiri), Protsent (0), Koeffitsient (1/15,6466), Min. väärtus (0), and Valuuta (EUR). The dialog also has OK and Katkesta buttons.

Valides dialoogaknas uue hinnakirja koodiks olemasoleva ja kirjutades koeffitsiendiks 1/15,6466 (peale väljast lahkumist arvutatakse välja väärtusena 0,0639116485370624), samuti määrates uueks valutaks EUR, muudetakse OK nupuvajutuse järel olemasoleva hinnakirja hinnad selliseks nagu arvutamisel leitakse, vanad hinnad lähevad kaotsi.

Kui uue hinnakirja loomisel koodiks määratakse mingi uus seni mitteeksisteeriv kood,

tekib vastav uus hinnakiri ja vana säilib. Sellisel juhul muidugi võib olla probleemiks see, et hinnakiri võib olla seotud firmadega ja uue kasutamiseks tuleks ka seda muuta, mis võib olla töömahukas.

Olemasoleva hinnakirja varasem ettevalmistamine ja vajalikul hetkel hindade asendamine

Sageli on otstarbekas uued hinnad leida juba varem, mitte vaid puhtakujulise matemaatilise jagamistehtena, vaid soovi korral ka näiteks hinda kohati korrigeerides. Selleks on hinnakirjade ekraanil peidetuna olemas veerg „Uus hind“. Tuues selle veeru nähtavale, saame selle mugavalt täita menüüvalikuga „Dokument – Täida uus hind“.

The screenshot shows the SAF Hinnakirjad application interface. A dialog box titled "Asenda uus hind" is open, displaying a coefficient value of 1/15,6466. The background shows a table with columns for Kood, Nimetus, Baashinnakiri, Kehtivuse algus, Kehtivuse lõpp, Valuuta, and Arhiveeritud. Below the dialog, a table shows columns for Kauba kood, Nimetus, Uus hind, and Koguseline.

Kauba kood	Nimetus	Uus hind	Koguseline
	Aktsia	1,0754	0,0000
	Elatis	1,0754	0,0000
	Kilekott_1L	1,0754	0,0000
	Kilekott_1L kog ah	118,0943	0,0000
	Kilekott_1Ltest	118,0943	0,0000
	Kilekott_3L	2 364,0120	0,0000
	Libe muda	0,8506	0,0000
	Libe muda 1L	1,0637	0,0000

Ka siin saab soovi korral kasutada matemaatilisi tehteid nagu näiteks 1/15,6466. Tulemuseks täidetakse uue hinna veerg arvutatud väärtustega. Neid omakorda on siis vastavalt soovile võimalik redigeerida.

The screenshot shows the SAF Hinnakirjad application interface after the price update. The table now includes a "Uus hind" column. The value for "Kilekott_3L" is highlighted in blue, showing the updated price of 150,0000.

Kauba kood	Nimetus	Ühik	Hind	Uus hind	Koguseline
	Kilekott_1L	1 liitrine kilekott		1,0754	0,0600
	Kilekott_1L kog ah	Kilekott_1L kog ah		118,0943	7,5000
	Kilekott_1Ltest	1 liitrine kilekott		118,0943	7,0000
	Kilekott_3L	1 liitrine kilekott		2 364,0120	150,0000
	Libe muda	Libe muda		0,8506	0,0544
	Libe muda 1L	Libe muda 1L		1,0637	0,0680
	Libe muda 3L	Libe muda 3L		2,9265	0,1870
	Märg muda	Märg muda		0,8506	0,0544

Esialgu ei tehta selle Uue hinna veeruga SAF-i poolt mitte midagi, see on seal vaid kättesaadav täiendava infona. Kui nüüd on tulnud aeg ja tahtmine kroonihindadest hinnakirjas loobuda, on võimalik menüüvalikuga „Dokument – Asenda hind uue hinnaga“ kopeerida Uue hinna väärtused Hinna veergu ning määrata kohe ka uus valuuta (EUR). Eelmine hind säilitatakse veerus Vana hind (vaikimisi peidetud).

SAF Hinnakirjad

Kood	Nimetus	Baashinnakiri	Kehtivuse algus	Kehtivuse lõpp	Valuuta	Arhive
▶ Põhinhinnakiri	Põhinhinnakiri				EEK	
test	test				EEK	
test1	test1	Põhinhinnakiri			EEK	
test2	test2	Põhinhinnakiri			EEK	

Kood	Põhinhinnakiri	Nimetus	Põhinhinnakiri
Baashinnakiri			XML kood
Kehtivusaeg			Valuuta
Brutohinnad	Ei		Lisasoodustuseta
Arhiveeritud			Ei

Kauba kood	Nimetus	Koguseline
▶ Aktsia	Aktsia	500
Elatis	Elatis	500
Kilekott_1L	1 liitrine kilekott	500
Kilekott_1L kog ah	Kilekott_1L kog ah	000
Kilekott_1Ltest	1 liitrine kilekott	000
Kilekott_3L	1 liitrine kilekott	000
Libe muda	Libe muda	544
Libe muda 1L	Libe muda 1L	1,0637
		0,0680

Asenda hind

Valuuta:

OK Katkesta

Peale seda on veergudes Hind ja Uus hind samad summad ning hinnakirja kasutamisel dokumentidel rakendubki uus hind ja uus valuuta.

NB! Kui kasutusel on palju hinnakirju, ei pea seda kõike tegema ükshaaval igaal hinnakirjal eraldi, vaid tegevused „Täida uus hind“ ja „Asenda hind uue hinnaga“ on käivitatavad ka korraga mitmele valitud hinnakirjale hinnakirjade loendist.

G. Valuutakursside kasutamine

Tuleb arvestada, et kui 2011 aastal imporditakse või sisestatakse valuutakursse, siis pank annab jooksvad kursid juba euro suhtes, kuniks SAF-is on valuutad veel vahetamata, peame need ümber arvutama kroonide jaoks.

Kui baas- ja arvestusvaluutad on veel vahetamata (enne p2), siis tuleb sisestada valuuta/EEK kurss nagu seni (ehk dollar on umbes 12; pangalehe kursist saab selle arvutada valemiga 15.6466/kurss). Kui aga valuutad on juba vahetatud (ehk peale p2) tuleb sisestada baasi pangalehel nähtav EUR/valuuta kurss (ehk dollar umbes 1.3).